

Təcavüzkar erməni millətçiləri tərefindən xalqımıza qarşı iki yüz ilə yaxın bir dövrdə yeridilen soyqırımı siyasetinin məqsədi azərbaycanlıları tarixi torpaqlarından qovmaq, xarici havadalarının köməyi ilə həmin yerlərdə Ermənistən dövləti yaratmaq olub. Bu mənfur ideyanı reallaşdırmaq istiqamətində ardıcıl olaraq hərbi, ideoloji və təşkilati xarakterli tədbirlər həyata keçirilib. Azərbaycanlılar tədricən doğma torpaqlarından qovulub, onların ərazilərində başqa ölkələrdən köçürülmüş ermənilər məskunlaşdırılıb. Azərbaycanlılara qarşı yeridilen soyqırımı siyaseti tarixi əsrləri ehətə edir və hadisələri ardıcılqla izləsək, gərərik ki, hadisələr eyni ssenari əsasında baş verib. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 7-de yerli televiziya kanallarına müsahibəsində bildirdiyi kimi, "İndiki Ermenistan ərazisi, demək olar ki, vaxtile onun mütləq əksəriyyətini təşkil edən hissəsi azərbaycanlıların yaşadıqları tarixi torpaqlardır. Bu gün biz deyirik ki, 300 min Qərbi azərbaycanlı o bölgələrə qayıtmalıdır. Amma bütövlükdə o bölgədən çıxmış və bu gün Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində yaşayınanlar və onların nəvelərinin, nəticələrinin sayı 300 mindən bir neçə dəfə çoxdur. Hələ XIX əsr rus imperiyasının xəritələrinə baxın. Orada bütün toponimlərin Azərbaycan mənşəli olması göz önündədir, ya da rus imperiyasının XX əsrin əvvəllərində tərtib edilmiş xəritələri. Orada da bütün şəhərlərin adları Azərbaycan mənşəlidir. Orada siz "Sevan gölü" adlı bir göl görməsiniz. Orada Göygəl gölü yazılıb. Biz deyəndə ki, bu, bizim tarixi torpağımızdır, biz həqiqəti deyirik. Bunu hətta bu yaxınlarda metbuata çıxmış Ermenistanın birinci faşist prezidentinin çıxışında da özü deyir ki, üç rayonda azərbaycanlılar əksəriyyət təşkil edir. Zəngəzurda azərbaycanlılar əksəriyyət təşkil edirdi. Bəli. Əksəriyyət yox, tam azərbaycanlılardan ibarət olan kəndlər idi".

İNSANLIĞA QARŞI CİNAYƏTLƏR

Məlum olduğu kimi, Levon Ter-Petrosyanın 1993-cü ildə Ermənistən prezidenti qismində etdiyi, azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilmiş etnik təmizləmənin Ermənistən dövlət siyaseti olduğunu təsdiq edən çıxışının videoyazısı bu yaxınlarda metbuata yayılıb. Hakimiyət illəri Azərbaycan torpaqlarının işgalini və azərbaycanlılara qarşı etnik təmizləmə əməllərinin böyük hissəsinin aparıldığı dövredə təsadüf edən Ter-Petrosyanın bu bəyanatı Ermənistən sistemi etnik təmizləmə siyasetini və bu kimi fəaliyyətlərə rəvac verən təhlükeli irqçılık ideologiyasını sübuta yetirən fövqəladə əhəmiyyət malik bir delildir. Bu fikirlər Qərbi Azərbaycan İcmasının açıqlamasında yer alıb. Açıqlama da, həmçinin bildirilib: "Bu bəyanat etnik təmizləmə və işgal siyasetinin arxasında məqsədyönlü niyyətin olmasını, Ermənistən dövlət məsuliyyətini, insanlığa qarşı cinayətlərin və sülh pozuluğu cinayətlərinin sistemli və mütəşəkkil xarakterini və konkret planın mövcudluğunu sübut edir. Bu məsələ ilə əlaqədar olaraq, Qərbi Azərbaycan İcması BMT-nin Baş katibi Antonio Guterres və BMT-nin İnsan Hüquqları üzrə Ali Komissarı Folker Türkə məktublar ünvanlaşdır. Məktublarda Ermənistən sistemi şəkildə dövlət səviyyəsində həyata keçirdiyi irqi ayrı-seçkilik və etnik təmizləmə siyasetinin beynəlxalq əctimaiyyət tərefindən qətiyyətə qınaması üçün çağışır edilir. Qərbi Azərbaycan İcması beynəlxalq əctimaiyyətin Ermənistən irqi ayrı-seçkilik siyasetinə qarşı qətiyyətli mövqe tutmasına nail olmaq üçün

Təhlükəli irqçılık ideologiyası

Prezident İlham Əliyev: "Gün gələcək ki, Qərbi azərbaycanlılar öz doğma torpaqlarına qayıdaqlar"

səylərini davam etdirəcək".

Xatırladaq ki, Qərbi Azərbaycan İcması 1989-cu ildə fəaliyyət göstərən "Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyəti" Əctimai Birliyinin hüquqi varisidir. Əctimai Birliyin adı dəyişdirilərək "Qərbi Azərbaycan İcması"na çevrililib, 1988-1991-ci illərdə qaćın düşən azərbaycanlılar barede faktların və sənədlərin toplandığı və saxlandığı yegane əctimai qurumdur. 1988-1991-ci illərdə Qərbi Azərbaycan qovulmuş 50 mindən çox ailənin 20 minə qədərinə dəymış ziyan hesablanması və hazırda bu işlər davam etdirilir.

"ERMƏNİSTAN RƏHBƏRLİYİNDƏN ÇOX DƏQİQ VƏ BEYNƏLXALQ HÜQUQA UYGUN MÖVQE GÖZLƏYİRİK"

Hələ XIX əsrde Çar Rusiyası tərefində Osmanlı və İran ərazisində ermənilərin kütləvi şəkildə Cənubi Qafqaza köçürülməsi ilə azərbaycanlıların öz tarixi torpaqlarında sixişdiriləsi prosesinə başlanılib. XX əsrin əvvəllərində azərbaycanlılara qarşı məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilmiş etnik təmizləmə, soyqırımı siyaseti neticəsində xalqımız ağır məhrumiyyətlərə, faciələrlə üzləşib. 1918-1920-ci illərdə yüz minlərlə azərbaycanlı qətəl yetirilib, öz yurdlarını tərk etmək məcburiyyətində qalaraq qaçınaq əvvərilib, yüzlərə Azərbaycan kəndi yer üzündən silinib. Ötən əsrde Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin süqtundan sonra Zaqafqaziyanın sovetləşməsindən öz çirkin məqsədləri üçün istifadə edən ermənilər 1920-ci ildə Zəngəzuru və Azərbaycanın bir sıra digər torpaqlarını Sovet hakimiyətinin köməyi ilə Ermənistən SSR-in ərazisinə daxil etməyə nail olublar. Cənab Prezident qeyd edib ki, 1920-ci ildə sovet hökumətinin qərarı və erməni millətçilərinin təkidi ilə bizim digər tarixi torpağımız Zəngəzur da Azərbaycan-dan ayrıb Ermənistənə birləşdirildilər. Dövlət başçısı bunu xalqımıza qarşı növbəti cinayət kimi qiymətləndirib: "Zəngəzurun Ermənistənə verilməsi bir daha onu göstərir ki, bu, çox yanlış, səhv addım idi və dediyim kimi xəyanət idi". 1948-1953-cü illərdə xalqımız növbəti deportasiyaya məruz qalıb. Tarixin təkrarlanan dönəmlərində xalqımız bir çox əziyyətlərin, deportasiyaların şahidi

olub. SSRİ Nazirlər Sovetinin 23 dekabr 1947-ci il "Ermənistən SSR-dən kolxozacların və başqa azərbaycanlı əhalinin Azərbaycan SSR-in Kür-Araz ovalığına köçürülməsi haqqında" xüsusi qərarına və 1948-1953-cü illərdə azərbaycanlıların öz tarixi torpaqlarından kütləvi suretdə deportasiyasına dövlət səviyyəsində nail olublar.

"TƏHLÜKƏSİZLİK ZƏMANƏTİ VERİLMƏLİDİR"

Ulu Öndər Heydər Əliyevin 1987-ci ilin noyabrında vəzifelərdən uzaqlaşdırılan iki heftə sonra erməni millətçiləri yenidən "fəaliyyətə" başladılar. Xəzin keçmişində bəlli ki, 1988-1989-cu illərdə azərbaycanlıların tarixi-etnik torpaqlarından - Ermənistən növbəti deportasiyası baş verib. "Biz XX əsrə üç dəfə deportasiyaya məruz qaldıq və hər dəfə bu deportasiya böyük fəsədlərə gətirib çıxarırdı. 1920-ci ilin noyabrında Qərbi Zəngəzur Azərbaycandan ayrıldı və Ermənistənə birləşdirildi. Ondan iki il əvvəl, əfsuslar olsun ki, Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti İrəvan şəhərini Ermənistənə bağışladı və ondan sonrakı dövrdə xalqımız ne qədər əzab-əziyyət çəkib. Ona görə vaxt gəlib ki, Ermənistən şərait yaratsın, Qərbi azərbaycanlılar öz dədə-baba yurdlarına qayida bilsinlər", - deyən Prezident bildirib ki, elbəttə ki, biz bu məsələdə Ermənistən rəhbərliyindən çox dəqiq və beynəlxalq hüquqa uyğun mövqe gözləyirik: "Onlar hələ ki, susmağa üstünlük verirlər. Halbuki biz bu məsələni dəfələrlə dila gətirmiş və onlardan konkretna cavab gözləyirik. Ne vaxt, hansı şərtlərlə azərbaycanlılar o bölgələrə qayida bilsərlər? Xüsusilə nəzərə alsaq ki, azərbaycanlıların yaşadıqları kəndlərin böyük əksəriyyəti indi tamamilə boş qalıb, orada heç kim yaşamır, ora qayıtməq o qədər də böyük problem olmaz, yəni ki, kimisə oradan köçürmək lazımlı olmayacaq. Sadəcə olaraq, təhlükəsizlik zəmanəti verilməlidir. Onların orada yaşama hüququ tanınmalıdır və elbəttə ki, onların fəaliyyəti üçün şərait yaradılmalıdır. Yəni, bizim tələbimiz bundan ibarətdir və mən ümidi edirəm, gün gələcək ki, Qərbi azərbaycanlılar öz doğma torpaqlarına qayıdaqlar".

44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan qazandığı Zəfer tariximizə yeni bir salnaməni həkk etdi. Azərbaycan dövlətinin

və xalqının qüdretini, sarsılmaz iradəsini, Ordumuzun gücünü beynəlxalq səviyyədə nümayiş etdirən möhtəşəm Qələbə yeni realıqlar yaradıb. 2020-ci il sentyabrın 27-de Azərbaycan Prezidentinin siyasi iradəsi, diplomatik güc və hərbi sərkərdəlik bacarığı neticəsində 30 il işğal altında qalan torpaqlarımız 44 gün ərzində düşməndən azad edildi. Belə bir Zəfer qazandığımız dövrdə elbəttə ki, Qərbi Azərbaycan həqiqətlərinin öyrənilməsi, dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, erməni saxtakarlıqlarının, erməni yalanlarının sona qədər ifası və son 200 ildə Qərbi Azərbaycandan qovulmuş azərbaycanlıların, onların varislerinin hüquqlarının beynəlxalq müstəviyə çıxarılması vacib məsələlərdəndir.

"BU MƏSƏLƏ GÜNDƏLİKDƏN CİXMAYACAQ, O VAXTA QƏDƏR Kİ, AZƏRBAYCANLILAR TƏHLÜKƏSİZLİK ŞƏRAİTİNDƏ QƏRBİ AZƏRBAYCANA VƏ O CÜMLƏDƏN QƏRBİ ZƏNGƏZURA YERLƏŞƏCƏKLƏR"

Azərbaycan Prezidentinin qüdreti və apardığı uğurlu xarici və daxili siyaset sayəsində Qərbi azərbaycanlıların da tarixi torpaqlarına qayıdağı gün artıq üzəqda deyil. Azərbaycan Prezidenti müsahibəsi zamanı bildirib ki, yaxşı olardı ki, Ermənistən baş naziri Qərbi Azərbaycan İcmasının nümayəndələrini qəbul etsin. Bildiyimə görə, onlar İrəvana da getməyə hazırlırlar: "Qəbul etsin, onların dilindən onların problemlərini eşitsin, dinləsin onları. Yəni, onlar oradan əsəssiz qovulmuşlar. Onların tam hüququ var ki, oraya qayıtsınlar. Əgər bunu etməsə, onda hansı Avropa demokratiyasından söhbət gedir? Axı, Ermənistən özünü bu gün Avropa demokratiyası yolu ilə gedən ölkə kimi təqdim edir. Qoy, onu əyani şəkillərə göstərsin. Eyni zamanda, hesab edirəm ki, ATƏT de bu məsələ ilə bağlı öz mövqeyini bildirməlidir. Biz Avropa Komissiyasından da mövqə gözleyirik. Yəni, sadəcə olaraq, bunu görməliye vurmaq düzgün addım deyil. Bu, ciddi problemdir. Bu, yüz minlərlə insanın hüquqlarının bərpası məsələsidir. Bu, insan hüquqları məsələsidir. Bu, ədalet məsələsidir. Bu, eyni zamanda, göstərəcəki, indiki Ermənistən rəhbərliyi faşist deyil. Çünkü üç prezident faşist idi. Yəni, onların açıqlamaları, əməlli, Xocalı soyqırımında üçünün də iştirakı və bir çox digər sübutlar var. Əgər indiki baş nazir demokratırsa, özü də Avropa demokratiyasının, necə deyərlər, "banisi olan" Fransa prezidenti Makkronun dostudursa, qoy, onu göstərsin, qoy, icazə versin. Yəni, bizim istəyimiz bundan ibarətdir və bunu tələb etmək her hansı bir ərazi iddiasında olmaq demək deyil. Sadəcə olaraq, buna insan hüquqları nöqtəyi-nəzərində yanaşmaq lazımdır və biz bu məsələni gündəlikdən çıxartmayaq. Halbuki bize belə təkliflər var. Amma bunu hamı bilsin, həm Ermənistən, həm onun arxasında duranlar ki, bu məsələ gündəlikdən çıxmayaq, o vaxta qədər ki, azərbaycanlılar təhlükəsizlik şəraitində Qərbi Azərbaycana və cümlədən Qərbi Zəngəzura yerləşəcəklər".

Nəzakət ƏLƏDDİNQIZI